

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 03.10.2019

Sayı: 190

İsmail OK

Balıkesir Milletvekili

TBMM Divan Katip Üyesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 03/10/2019
Sayı: -120.10-E.00000543217

0000543217

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de özelleştirme uygulamalarının sosyal sonuçlarının araştırılarak belirlenmesi ve gereken önlemlerin alınması amacıyla, Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim. 2/10/2019

İsmail OK

Balıkesir Milletvekili

TBMM Divan Katip Üyesi

Jamil ÖZTÜRK	Deniz	
Bedri YASAR	Gemün	
İsmail TAYLAN	Bursa	
Hüseyin ÖRS	TRABZON	
Enes Kaplan	TEKİRDAĞ	
M. Naci CİNALİSLİ	ERZURUM	
İsmail Hüseyin TILIZ	Gaziantep	
Ayhan EREL	Aksaray	
İbrahim Helil Onel	Ankara	
Atay Süleyman	Antalya	
Ali Kemal EROZAN	Bursa	
İsmail KONUK	Adana	
Osman Çakır	Edirne	
Murat DEMİRCİ	İzmir	
Ömer ATA	Kayseri	
Umut BEYAZ	İstanbul	
Aylin Ceylan	İsparta	
Hazretin Nuhpeten	İstanbul	
Tuba Yurt Gök	Antalya	

GENEL GEREKÇE

Genel bir tanımla kamu mülkiyetinin kısmen ya da tamamen özel sektöre devri anlamını taşıyan özelleştirme, dar kapsamda ve özellikle ülkemizdeki uygulamalara bakarak devletin tekelindeki KİT'lerin özel sektöre devri şeklinde tanımlanabilir.

Özelleştirme, devletin ekonomideki rolünü azaltmak ve özel sektörün dinamizminden yararlanarak kaynak kullanımında etkinliği arttırmak için bir politika aracı olarak görülmekteydi. Ancak özelleştirme uygulamalarının sonuçlarına bakıldığında gerek başka ülkelerde gerekse ülkemizde bu amaçların önemli bir kısmının gerçekleşmediği görmek mümkündür.

Türkiye'de özelleştirme politikalarının uygulanmasına ilk olarak, 1984 yılında kamuya ait yarım kalmış tesislerin bitirilmesi ya da yerine yeni bir tesis kurulması amacı ile özel sektöre devri şeklinde başlanmıştır. Konu ile ilgili ilk yasal düzenleme ise 29.2.1984 tarih ve 2983 sayılı Kanun ile yapılmıştır. 2983 sayılı Kanun ile gelir ortaklığı senedi, hisse senedi ve işletme hakkı devrinden oluşan özelleştirme yöntemleri tanımlanarak, Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu, Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi ve Kamu Ortaklığı Fonu kurulmuştur.

1986 yılında başlayan özelleştirme uygulamaları Ak Parti hükümetleri döneminde ise zirveye çıkmıştır. Ülkemizde son 16 yılda 278 kamu kurumunun 207 tanesi özelleştirilmiştir. Genel olarak, kamu hizmetleri, sanayi, tarım ve hayvancılıktan başlayarak köprü, otoyol, orman vb doğal varlıklara dek her türlü değer ve varlığın konu olduğu özelleştirmelere rakamsal bakarsak, 2003 öncesi ve sonrası diye birbirinden farklılaşan iki döneme rastlıyoruz. Her iki dönemde de özelleştirme politikaları gündemde olmasına rağmen, 2004-2019 arası tarihi bir rekor kırıldığını izliyoruz. Nitekim çok ciddi bir özelleştirme dalgası son dönemde karşımıza şeker fabrikaları ve tank palet fabrikaları ile çıkıyor. Özelleştirmeler dışa bağımlılığın artması, işsizliğin ve enflasyonun yükselmesi gibi temel sorunlar eşliğinde bugün ülkemizin en büyük gerçeklerinden biri haline gelmiştir. Bu da şu anlama geliyor: özelleştirme bir sorun çözümü, sorun yaratıyor ve bu sorunları derinleştiriyor.

Daha önce kamu sektörünün elinde olan çimento sanayi, süt sanayi, et sanayi, yem sanayi, dokuma sanayi, orman ürünleri sanayi, gemi sanayi, gübre sanayi, enerji santralleri, kimya ve petrokimya tesisleri, maden işletmeleri, demir çelik işletmeleri, kağıt fabrikaları, telekomünikasyon hizmetleri, ulaşım hizmetleri ve bankacılık sektörü özelleştirilmiştir.

Bu uygulamalar sonucu söz konusu alanlar gerek yerli gerekse yabancı şirketlere devredilmiştir. Büyük çaptaki özelleştirmelerde, alanlarında genellikle tekel durumunda bulunan şirketlerin çoğunlukla yabancı olması, ülke ekonomisinin giderek daha fazla oranda dışa bağımlılığını sağlamış ve beraberinde birçok daha sorunu beraberinde getirmiştir.

Bu nedenle Türkiye'de özelleştirme uygulamalarının sosyal sonuçlarının araştırılarak belirlenmesi ve gereken önlemlerin alınması amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.